

LLETRES NUEVES

El Castiellu d'Alerga

XUAN P. REYÁN

Siguiendo pel camín d'Alerga llégase de mano a una vallina. Pellí baxa un regueracu que, llueu, va dar a un sumidoriu.

Al camín d'Alerga llámenlu tamién La Senda'l Castiellu porque, empobinando per él, dase a unes vieyes muries, güei namái paredones, onde según la lleenda levantábase una fortificación de cuando los moros.

Pa llegar al castiellu fai falta pasar per un castañéu fúnebre. Mesmamente de día hai quien tien gran medrana porque nun se siente un res nin se ve pelotada. De nueche naide nun quier atravesalu y, al escurecerín, diciénmos de neños que salíen les coruxes y podíen oyese los cuquiellos col so coquellar simplayu pero esmolecedor.

El castañéu, comu yo fui velu de la que pasé de branu, talmente paez qu'hai dellos años que nun se roza. Tampocu nun son a vese yá les corres nin les eres onde machaben los arizos de les castañes al esbillales pal sardu. El felechu taba creció y la fonte yá nun tenía'l barcal onde siempre mos sentáremos a comer un bocáu cuando díbemos a la gueta.

Fai falta trescantar un llombete p'acollumbrar el valle. El valle ye maxestuosu. Anchu a la manzorga, mirando al sur, pero mui metíu pa la granda pela drecha. Per ellí pasa'l ríu que sal a les oriellas cuando d'iviernu hai llena. A la so vera vese too escarcabonao pol puxu que lleva l'agua qu'arrastra raigones y tueros de toa mena.

Pasando de seronda ye prestoso andar porque'l branu ye afayaízu y la xente qu'entá trabaya nel país, quiérase o non, siempre llimpia daqué los vieyos caminos por más que yá naide faiga estaferia.

Dende El Cantu la Xunta, digo, vese tol valle. Ellí siéntense zumbos, llueques y esquiles; a vegaes tamién el ruíu de les bocines de dellos coches que s'animen a xubir al puertu, sobretoo pela fresca. Siguiendo la lladera del valle hai unos praos. Toos tán cuayaos de llastres de caliar y ente ellos entremezse arboláu, carbayos y fresnos lo que más. Danse tamién noceos y, xun-

ta'l regueru, dellos umeros y bedules. Los fresnos son bonos porque, cuando hai poco de pación, les vaques espeñen ente la fueya, cosa que siempre agradecen.

Dempués d'andar un quartu d'hora taba yá a la vera'l castiellu. Agora abultábame enforma más de lo que me paeciera dende la carretera cuando pasaba comu turista. Averáu a él sí que les muries yeren altes. Pero taben esborroñándose. Había grayes pelos furacos y otros páxaros picorotiaben ente los llorárganos comu si naguaren por anialar nunes resqueibres de la parede argayada.

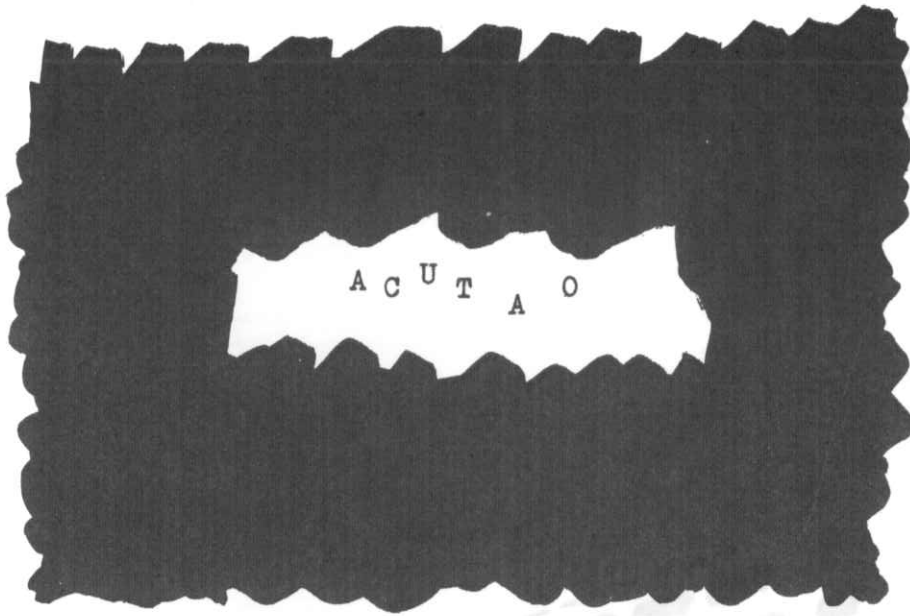
Enantes d'acercame del too arrodíe pa dir más posao. Una corte taba nuna enllanada del prau de Trescastiellu. Paecía una de tantes hasta que fixándome ví que yera una vieya capillina convertida en corte. Sí, hasta podía vese'l cabildu y les ventanques de tronera. De la capiella al castiellu vase pel cantu un llombu, talmente una collada, comu si fora'l llugar per onde baxaben a misa. A pocu d'andar metíme nun matu d'ablanos que tanto se dan naquellos montes. Nun tardé en cayer nuna fondigonada que me paeció l'antigua cárcoba, agora bien muelle pola pación y el mofu de les llábanes del zarru. Sentí movese daqué nun llerón, de xuru que dalgún llagartu o llagartesa que llueu s'axunten al visitante pa colar darréu esmuciéndose ente fueya.

Púnxime d'un brincu nel cantu la muria y bien vi qu'entá yera fácil dar unos pasos más ensin mieu a empoxame. Unes rades, ye verdá, amenazábenme pero llibréme d'elles gracias a dos galmiaes que m'asitiaron na parede mesma de la construcción. Al mirar pa dientru, namái una güeyada valióme pa entendelo cuasimente too: ellí una gran fuexa, xusto en medio, fexo que los paredones se dieren y, al nun tener en qué s'encontar, empicipiaren a esborrarse.

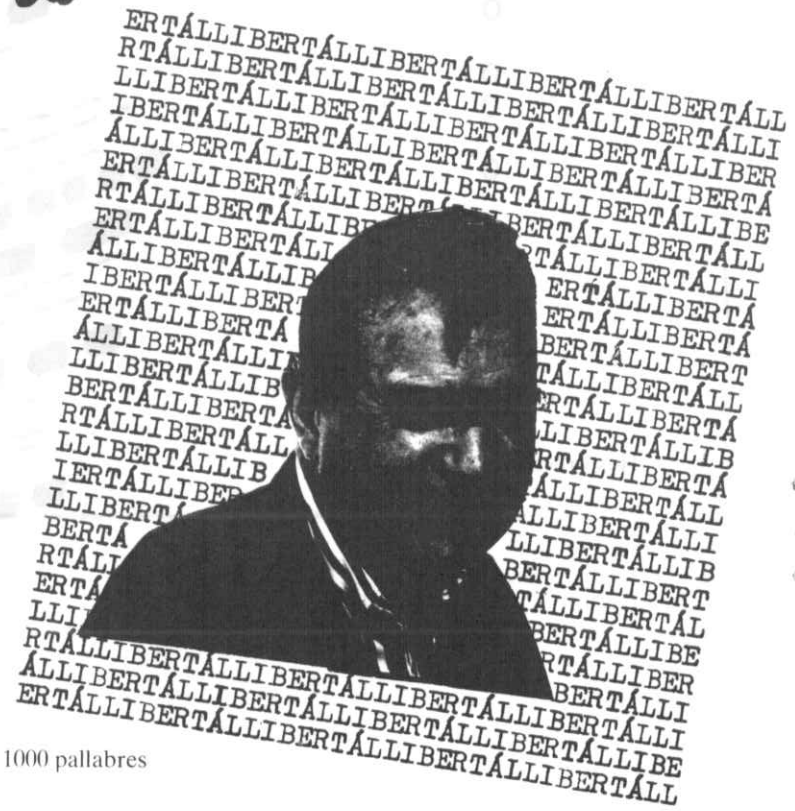
Aquella nueche, en chigre, falélo colos paisanos llamentando la estroza por nun curiar les autoridaes los edificios hestóricos polos qu'allampia'l turismu. Ún d'ellos díxome que nun lo tomara tan a pechu que la culpa tenía un vecín de Xinclares que viniere, naide sabe con qué permisu, y cavare y afondare, hasta riscar l'alba, buscando l'ayalga de que falaba una vieya lleenda.

Seguimos falucando de too. A eso de les diez, yá zarrao, de la que marchaba y tando na puerta, Lluques, que nun despesllare los llabios, vieno escontra mí y, nerviosu, parllóme per-seriu:

— Viesti por facer casu a eso de l'ayalga ¿eh? Lo que naide quier cuntar ye lo que pasó de veres; ello ye que'l castiellu tenía una galería soterraña que daba al ríu; un iviernu la llena foi tan grande qu'enrió toa y los caballos morrieron ellí afogaos al nun s'atrever naide a dir soltalos. Les pataés foron tan grandes y los rinchíos tan alloquecíos que, de mano, cayó la torre mayor, llueu abrióse'l pozu que viesti y, entá güei, hai díes que les cases xinguen comu castigu que siempre tendrá esti pueblu.

Suaños d'escolín

Una imaxen × 1000 pallabres